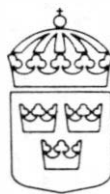

Motion till riksdagen 1985/86:Jo769

Sven Munke (m)

Hantering av miljöfarligt avfall

Mot.
1985/86
Jo769—774

Batterier som innehåller kvicksilver och kadmium är ett stort miljöproblem. Genom den snabbt ökade användningen av sådana batterier ökar riskerna med spridningen av dessa ämnen i miljön. Den ökade förbränningen av hushållssopor gör att dessa metaller får en okontrollerad och omfattande spridning i naturen.

Kadmiumhalterna i njurbarken hos befolkningen i Sverige anses ligga i närheten av de nivåer där skador uppträder. Särskilt känsliga personer anses redan i farozonen. Kadmium måste redan i dag anses utgöra ett stort hot mot folkhälsan i Sverige.

Den långa tystnad som inträffade efter den intensiva kvicksilverdebatten på 1960-talet bryts nu gång på gång av oroväckande rapporter. Antalet svartlistade sjöar ökar och takten är snarast beroende på med vilken hastighet livsmedelsverket undersöker fisk från sjöarna. Antalet sjöar med kvicksilverhalt i fisk som överskrider svartlistningsgränsen på 1 mg/kg anses vara mångfaldigt större än de sjöar som nu är svartlistade. Samtidigt ifrågasätts alltmer den gräns på 1 mg/kg som sattes 1966 under protester från flera experter, bl. a. docent Stig Tejning i Lund. Nya rön bekräftar de farhågor som han framförde redan i slutet av 1960-talet om riskerna för skador på det ofödda barnet. Livsmedelsverket har också skärpt sina kostrekommendationer och avrått gravida kvinnor från att äta insjöfisk.

Kraftfulla åtgärder behövs därför för att minska spridningen av kvicksilver och kadmium från batterier. Lagen om hälso- och miljöfarliga varor som stiftades 1973 var tillämplig på batterier av detta slag, men genom en lagteknisk fadäs lyckades regeringen med stöd av folkpartiet under våren 1985 avskaffa denna lagreglering av kvicksilver- och kadmiumbatterier. Den nya lagen som trädde i kraft den 1 januari 1986 gäller nämligen endast kemiska produkter, dvs. kvicksilver och kadmium, men inte föremål som innehåller dessa kemiska produkter såsom batterier.

Regeringen kan utvidga lagen att gälla även föremål. Regeringen har i Förordningen om kadmium (SFS 1985:839) reglerat viss användning av kadmium och kemiska föreningar där metaller ingår. Kadmium får inte användas för ytbehandling eller som stabilisator eller som färgämne. Varor som ytbehandlats med ett kadmiumämne eller som innehåller ett sådant ämne som stabilisator eller som färgämne får inte importeras yrkesmässigt. Av detta framgår att förordningen inte omfattar kadmiumbatterier.

Särskild förordning finns om miljöfarligt avfall utfärdad med stöd av lagen om kemiska produkter (SFS 1985:841). Av 4 § i förordningen framgår

att den inte gäller när miljöfarligt avfall ingår som beståndsdel i hushållsavfall enligt 1 § första stycket renhållningslagen (SFS 1979:596).

Av detta framgår att förordningen om miljöfarligt avfall inte gäller för batterier som används i hushållen.

Även i förordningen om kemiska produkter (SFS 1985:835) utvidgas lagens tillämpningsområde att omfatta varor som behandlats med kemiska produkter som kan befaras medföra skada på människor eller i miljön på grund av sina egenskaper. Där anges i 2 § andra stycket att den som yrkesmässigt tillverkar, importerar eller överlåter en sådan vara som angetts ovan skall, även om särskild föreskrift inte har meddelats, iaktta de försiktighetsmått som lagen föreskriver.

Även här faller hushållens användning av kvicksilver och kadmiumbatterier utanför lagregleringen.

Det kan således konstateras att genom en lagteknisk fadäs är inte lagar eller förordningar inom produktkontrollens lagsystem tillämpliga på kvicksilver- och kadmiumbatterier.

Lag om kemiska produkter behöver därför snarast ändras så att de föremål (varor) som kan medföra miljö- och hälsofara genom sina kemiskt-fysikaliska egenskaper omfattas av de försiktighetsmått och begränsningar som gäller för miljö- och hälsofarliga kemiska ämnen och beredningar. Därmed öppnas också möjligheter för att få kontroll över hanteringen av kvicksilver- och kadmiumbatterier.

Hemställen

Med stöd av det anförda hemställer jag

att riksdagen hos regeringen begär förslag om att lag om kemiska produkter ändras så att även varor som är hälso- och miljöfarliga genom sina kemiskt-fysikaliska egenskaper omfattas av lagens försiktighetsmått.

Stockholm den 24 januari 1986

Sven Munke (m)